

ського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом (стаття 296 КК України). При цьому, КК України з хуліганства виокремлює групове хуліганство (частина друга статті 296 КК України) [7].

Об'єктом усіх цих злочинів є громадський порядок, а їх об'єктивна сторона, на наш погляд, інколи не завжди має значні розбіжності. Тому важливо визначитися з відмінностями у складах злочинів, щоб відмежувати групове порушення громадського порядку від суміжних злочинів.

Як зазначає П.С. Матишевський, учасники масових заворушень безпосередньо здійснюють погроми, руйнування, підпали та інші подібні дії або чинять збройний опір владі і цим можуть дезорганізувати і навіть паралізувати на певний час діяльність органів влади і управління, створюючи загрозу для громадської безпеки. При груповому ж хуліганстві ці ознаки відсутні. Винні, діючи із хуліганських спонукань, намагаються лише грубо порушити громадський порядок. На відміну від масових заворушень, групове порушення громадського порядку може ініціюватися не нагоявом, а окремою групою людей і не супроводжується погромами, руйнуваннями, підпалами та іншими подібними діями. Дії при груповому порушенні громадського порядку не супроводжуються явною неповагою до суспільства, а лише порушують громадський порядок, нормальну діяльність установ, підприємств і організацій, роботу транспорту або пов'язані з явною непокорою законним вимогам представників влади [8, с. 736].

Вищевикладене свідчить про те, що більшість зазначених у КУ-пАП правопорушень (проступків), які вчинюються під час проведення футбольних матчів, мають майже аналогічні склади правопорушень (злочинів), закріплених у Кримінальному кодексі. Зазначені

адміністративні правопорушення і кримінальні злочини мають схожі об'єкти, об'єктивну та суб'єктивну сторони, але відрізняються один від одного рівнем суспільної небезпеки та спрямованістю дій.

Зуважимо, що під час проведення Євро-2012 не зафіксовано масових порушень прав іноземців, що, у свою чергу, дає підстави констатувати: МВС вдалося поєднати масштабні заходи з охорони громадського порядку із дотриманням прав іноземних громадян. Вітчизняні правоохоронці довели, що вони можуть бути не тільки толерантними, чемними і навіть люб'язними у своєму ставленні до іноземних гостей, а й уміло уникати створення конфліктних ситуацій, відмовитися від випадків здириництва й поборів з іноземців та штучного створення умов для притягнення їх до адміністративної відповідальності за нібито вчинені правопорушення [9, с. 250].

Насамкінець, відмітимо, що актуальною лишається необхідність узагальнення і глибокого аналізу нагромадженого теоретичного та практичного матеріалу, оцінки окремих тенденцій та подальшого обґрунтування на цій основі проблем, що пов'язані з дослідженням дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності за вчинення порушень громадського порядку на футбольних матчах, особливо міжнародного та національного рівня. Подальші дослідження, на наше глибоке переконання, мають стосуватися аналізу об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушень, їх належної кодифікації та удосконалення механізму притягнення до відповідальності і видів стягнень за їх вчинення.

Надзвичайно корисним для України ми вважаємо використання власного досвіду, отриманого під час підготовки і проведення Євро-2012 в сукупності із передовими світовими досягненнями щодо організації масових спортивних заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Джафарова О. В. Напрями діяльності ОВС щодо охорони громадського порядку під час проведення Євро-2012 / О. В. Джафарова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Kyuv/2009_2/15.pdf.
2. Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів : Закон України від 08 липня 2011 року // Голос України. – 2011. – № 147.
3. Кравчук М. В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права : навч. посібник / М. В. Кравчук. – 3-тє вид., змін. й доп. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 247 с.
4. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України : Закон України від 22 лютого 2006 року № 3460 VI // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 29. – Ст. 245.
5. Шкарупа В. К. Доказування та докази в адміністративно-примусовій діяльності органів внутрішніх справ (міліції): автореф. дис.... доктора юрид. наук. Шкарупа Віктор Костянтинович – Одеса : Держ. ун-т ім. І.І. Мечникова, 1996. – 209 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – додаток № 51. – Ст. 1122 (зі змінами і доповненнями).
7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.
8. Кримінальне право України : Особлива частина : підручник [для студентів юрид. вузів і фак.] / Г. В. Андрусів, П. П. Андрушко, С. Я. Лихова та ін. ; за ред. П. С. Матишевського та ін. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 896 с.
9. Права людини в діяльності української міліції – 2012. Науково-практичне видання / За заг. ред. Батчаєва В. К., Пивоварова В. С. – Київ-Харків : Права людини, 2012 р. – 324 с.

УДК 342.2

ПРИНЦИПИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Климентьєв О.П.,
здобувач

Національний авіаційний університет

У статті автор виклав своє бачення поняття «інформаційна функція держави», її сутності. Привів аргументи на користь того, що інформаційна функція держави може бути отождествлена в частині принципів до державної інформаційної політики, беручи до уваги основні дії, які було зазначено. У результаті проведеного дослідження було акцентовано увагу на відсутності будь-якого (як законодавчого, так і доктринального) закріплення принципів інформаційної функції держави. Як пропозицію до заповнення даної прогалини було висловлено думку про можливість використання принципів, які закріплені в Законі України «Про інформацію», Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації», проекті Закону «Про концепцію державної інформаційної політики» та запропоновані І.В. Арістовою.

Ключові слова: інформаційна функція держави, державна інформаційна політика, принципи інформаційних відносин, концепція інформаційної політики держави, принципи інформаційної функції держави, суб'єкти інформаційних відносин.

Климентьєв А.П. / ПРИНЦИПЫ ИНФОРМАЦИОННОЙ ФУНКЦИИ ГОСУДАРСТВА / Национальный авиационный университет, Украина

В статье автор изложил свое видение понятия «информационная функция государства», ее сущность. Привел аргументы в пользу того, что информационная функция государства может быть отождествлена в части принципов с государственной информационной политикой, принимая во внимание основные действия, которые были указаны в статье. В результате проведенного исследования было акцентировано внимание на отсутствии любого (как законодательного, так и доктринального) закрепления принципов информационной функции государства. Как предложение к заполнению данного пробела, было указано на возможность использования принципов,

которые закреплены в Законе Украины «Об информации», Законе Украины «О Концепции Национальной программы информатизации», проекте Закона «О концепции государственной информационной политики» и предложены И.В. Аристовой.

Ключевые слова: информационная функция государства, государственная информационная политика, принципы информационных отношений, концепция информационной политики государства, принципы информационной функции государства, субъекты информационных отношений.

Klymentiev O.P. / THE PRINCIPLES OF INFORMATIONAL FUNCTION OF THE STATE / National Aircraft University, Ukraine

In this article the author analyzes the existing definitions of "information function of the state".

Own definition of "information functions of the state" was formulated. It was proposed to understand under the information function of the state – are the basic directions of its activities, which are aimed at providing of information interests of people and the state, both at national and international levels. In our opinion, the essence of the information function means organization and providing of the system of creation, collection, receiving, use, dissemination, storage, protection, data protection, and active participation of the state, through its representative bodies in the development of the global informational space, set the mode of information resources use on the basis of equal cooperation with other states through an appropriate information policy.

It was argument that information function of the state can be similar it the part of principles to state information policy, taking into account main activity in these spheres.

It was focused that there are no list of principles of the information function of the state both at legislative and doctrinal levels. As an offer was defined ability to use principles, which are fixed in Laws of Ukraine "On information", "On Concept of National program of informatization", draft of Law "On concept of the state information policy" and proposed by I.V. Aristova.

Key words: information function of state, state information policy, principles of information relations, concept of information policy of the state, principles of the information function of the state, subjects of information relations.

Актуальність. У процесі реалізації інформаційної функції держави важливе місце посідають принципи її здійснення, тобто основоположні ідеї, або основні вихідні положення. Саме вони закладають ті основи, якими повинні керуватись державні органи, їх посадові особи та інші суб'єкти – учасники інформаційних правовідносин – при реалізації інформаційної функції держави. Попри зазначене, дослідженню даного питання приділяється замало уваги з боку науковців та практиків, внаслідок чого збільшується вірогідність впливу негативних факторів на інформаційну сферу України та реалізацію інформаційної функції зокрема, що й обумовлює актуальність теми.

Постановка проблеми. З огляду на незначну кількість наукових розвідок щодо інформаційної функції держави та взагалі відсутність будь-яких напрацювань стосовно приємного переліку принципів постає проблема необхідності розробки системи принципів інформаційної функції держави, які будуть використовуватися (дотримуватися) учасниками інформаційних правовідносин у процесі її реалізації.

Звертаючись у процесі дослідження вищезазначеного питання до праць вчених-юристів, зауважимо, що дослідженням деяких його аспектів займалися такі науковці, як: І.В. Аристова [1-2], В.А. Ліпкан, В.А. Залізник [3], О.В. Кушнір [4], В.Ю. Баскаков [5], М.Ю. Довгань [6], М.І. Дімчогло [7], Г.Г. Почепцов [8-9], Л.І. Капінус [10], В.І. Гурковський, О.О. Золотар, Р.А. Калюжний, В.О. Кірьян, О.В. Кохановська, І. Ю. Крегул, Г.М. Красноступ, Ю.С. Максименко, П.Є. Матвієнко, Н.Б. Новицька, А.М. Новицький, О.П. Світличний, І.М. Сопілко, К.Г. Татарникова, В.С. Цимбалюк, К.П. Череповський, М.Я. Швець, О.В. Шепета та ін.

Зазначені автори розкривають сутність, характеристики, чинники та окремі аспекти інформаційних відносин, окрему увагу приділяють питанням кодифікації та систематизації інформаційного законодавства, проте залишають поза науковою увагою питання формування принципів інформаційної функції держави. Це обумовлює формування мети статі та постановки завдання дослідження, яке полягає у з'ясуванні сутності інформаційної функції держави та внесенні пропозиції стосовно їх примірного переліку.

Виклад основного матеріалу. Виходячи з вищезазначеного, а саме відсутності як на законодавчому, так і на доктринальному рівнях переліку принципів, на нашу думку, їх виділення буде можливим здійснити, провівши паралель з інформаційною політикою держави, аргументи на нашу користь будуть наведені далі.

Для «порівняння» інформаційної функції та інформаційної політики, перш за все, необхідно зупинитися на їх визначеннях.

Прикладом такого визначення може бути таке: «інформаційна функція держави – загальносоціальна головна

функція, яка являє собою напрямок її діяльності з розвитку інформаційної сфери, що охоплює всю сукупність відносин, пов'язаних зі створенням, збереженням, обробкою, передачею інформації в усіх сферах життя суспільства, зокрема в економічній, політичній, соціальній, правовій, науковій, освітній, управлінській тощо» [11].

Таким чином, здійснивши контент-аналіз даного та інших доктринальних досліджень, де мультиплікантом виступала терміносполука «інформаційна функція держави», резюмуємо, що під інформаційною функцією держави слід розуміти основні напрями її діяльності, які спрямовані на забезпечення інформаційних інтересів населення та держави в цілому. На нашу думку, сутність інформаційної функції полягає в організації і забезпеченні системи створення, збирання, одержання, використання, поширення, зберігання, використання, охорони, захисту інформації, а також активна участь держави в особі її представницьких органів у розвитку світового інформаційного простору, встановленні режиму використання інформаційних ресурсів на основі рівноправного співробітництва з іншими державами шляхом здійснення відповідної інформаційної політики.

Також слід акцентувати увагу на тому, що інформаційна функція держави виявляється в діях усіх гілок державних органів влади і реалізується в таких напрямках: створення інформації; супровід інформації, що має державне значення; відкритість органів державної влади для громадян; збір, обробка, охорона і захист інформації, необхідної для реалізації функцій держави; створення спеціалізованих структур у сфері інформації й регулювання їхньої діяльності – засобів масової інформації, архівів, бібліотек, установ культури, освіти; інформаційний обмін між органами державної влади (усередині державного апарату); використання інформації у внутрішніх інтересах держави (для виконання всіх інших державних функцій); зберігання інформації на різних стадіях інформаційного процесу; переробка інформації і створення нової [11].

Отже, у вузькому сенсі під інформаційною функцією держави слід розуміти напрями діяльності держави в інформаційній сфері, а саме вчинення дій щодо інформації.

Наступним об'єктом нашого наукового інтересу є поняття державної інформаційної політики. На законодавчому рівні дане поняття було сформульоване в ст.6 Закону України «Про інформацію» в редакції 1992 року, а в останній редакції воно відсутнє, чинне законодавство не визначає її, тому необхідним є використання існуючих визначень, які були запропоновані нашими вітчизняними науковцями.

Державна інформаційна політика – це сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації [12, С.4].

Інформаційна політика займається організацією процесів породження, розповсюдження та зберігання інформації в соціальних системах [8].

Оскільки на сьогодні інформаційне законодавство не систематизовано, напрями державної інформаційної політики визначені різними нормативно-правовими актами, зокрема: Законами України «Про інформацію», «Про Національну програму інформатизації», «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», Доктриною інформаційної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 8 липня 2009 року № 514/200 та ін.

Виходячи з вищезазначених положень, а саме схожості у формулюванні дефініцій інформаційної функції та інформаційної політики держави, можемо стверджувати про перспективність визначення спільних принципів.

Наприклад, І.В. Арістова [2, С. 127] зазначає, що при формуванні концепції державної інформаційної політики України варто виходити з необхідності прийняття таких базових принципів:

- відкритості інформаційної політики. Якщо приймати до уваги той факт, що під відкритістю розуміється доступність для всіх бажаючих [13, С. 91], то тут виникає певний подвійний стандарт: з одного боку, органами, які здійснюють свою діяльність в інформаційній сфері, є Верховна Рада України, Президент, Кабінет Міністрів, Конституційний Суд, міністерства, інші центральні і місцеві органи державної виконавчої влади, органи судової влади та ін., а з іншого боку, законодавством визначається дещо інший перелік суб'єктів інформаційних правовідносин, а саме: фізичні та юридичні особи, об'єднання громадян, суб'єкти владних повноважень [14]. Оскільки дані суб'єкти різнопланові, то й повноваження в них різні, але при реалізації свого права на доступ до інформації не всі матимуть однакові можливості в силу своїх службових обов'язків. У даному випадку під відкритістю пропонуємо розуміти саме можливість отримання інформації про шляхи реалізації інформаційної функції держави;

- рівності інтересів всіх учасників інформаційних відносин. Даний принцип є обов'язковим для всіх видів правовідносин, а також повинен, на нашу думку, визначатися як один з основних принципів інформаційної функції держави;

- системності, тобто існування певної системи, послідовності. Можемо зауважити, що без наявності певної узгодженості дій між суб'єктами (вищезазначеними) реалізації інформаційної функції держави неможливо буде її здійснити належним чином;

- пріоритетності вітчизняного виробника. Якщо дещо перефразувати даний принцип, то сформулювати його можна наступним чином: «пріоритетності національного законодавства», але відповідно до Конституції України закріплюється пріоритет – пріоритетність міжнародного законодавства, і тому при реалізації інформаційної функції буде діяти принцип пріоритету міжнародного законодавства;

- несуперечності – головні заходи повинні бути спрямовані на забезпечення державних інтересів України, але не суперечити соціальним інтересам громадян країни. Реалізація однієї функції держави не повинна шкодити іншій та порушувати права суб'єктів інформаційних правовідносин;

- соціальної орієнтації – фінансування державою тільки того, що спрямовано на інформаційний розвиток соціальної сфери. Даний принцип, на нашу думку, є не досить чітко визначеним, оскільки держава повинна розвивати соціальну сферу у всіх її проявах, не обмежуючись лише інформаційним аспектом, хоча він також є досить важливим;

- пріоритету права перед силою. Даний принцип однозначно слід віднести до принципів інформаційної функції, адже, посилаючись на принципи міжнародного права, забороняється застосування сили та погрози її застосування, і будь-які відносини, не лише суперечки, повинні бути врегульовані виключно правом.

Звернемо увагу на ще один перелік принципів державної інформаційної політики, який міститься в проекті Закону

«Про концепцію державної інформаційної політики». В ній зазначається, що Концепція базується на принципах [15]:

- верховенства права. Даний принцип є відзеркаленням принципу вищезазначеного принципу пріоритету права над силою;

- пріоритету прав і свобод людини і громадянина, зокрема права кожного на вільне одержання, збирання, зберігання і поширення інформації. Згідно з Конституцією України, людина... визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а тому права та свободи як власних громадян, так і іноземців, які на законних підставах перебувають на території України, повинні визначатися і безумовно дотримуватися;

- дотримання балансу інтересів особи, суспільства і держави, їх взаємної відповідальності;

- захисту національних інтересів, зокрема, у сфері національної безпеки, також даний принцип можна уточнити забезпеченням інформаційної безпеки;

- забезпечення культурної, ідеологічної та політичної багатоманітності в суспільстві, оскільки наша держава є полінаціональною, поліетнічною, а законодавством передбачається заборона дискримінації та (за національним режимом) надання однакових прав власним та іноземним громадянам, то держава повинна забезпечувати їх інтереси в усіх сферах, зокрема в інформаційній;

- протекціоністської політики щодо виробництва і розповсюдження вітчизняної інформаційної продукції, оскільки від її «позитивності», достовірності та якості залежить образ нашої країни. На нашу думку, від державної інформаційної політики залежить як сприйняття громадянами політичної та економічної ситуації в країні, так і формування її міжнародного іміджу;

- сприяння постійному збагаченню, оновленню та захисту національних інформаційних ресурсів;

- забезпечення незалежності засобів масової інформації, оскільки вони також приймають безпосередню участь у реалізації інформаційної функції, зокрема, 7 шляхом інформування населення про події всередині країни та за межами, але з її участю;

- єдності, системності та координації дій органів державного управління і регулювання в інформаційній сфері, тому що, лише діючи узгоджено, можливо досягнути запланованих результатів;

- забезпечення належної охорони і захисту інформації, зокрема запобігання відповідно до закону розголошенню інформації з обмеженим доступом, але також і додатковий контроль за незаконним встановленням грифу секретності;
- впровадження демократичних стандартів щодо одержання, збирання, зберігання і поширення інформації на міжнародному рівні, оскільки інформаційна сфера суспільних відносин не обмежується територією однієї держави.

Ще одним нормативно-правовим актом, з положень якого можна виділити принципи інформаційної функції держави, є Закон України «Про інформацію» [14]: саме в ньому містяться принципи інформаційних відносин, які за своєю сутністю є аналогічними до переліку дій щодо інформації при реалізації самої функції. Таким основними принципами інформаційних відносин є:

- гарантованість права на інформацію; оскільки дане право є невід'ємним, тому при реалізації інформаційної політики держави не повинно бути винятків;

- відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією, що є уточненням вищезазначеного принципу;

- достовірність і повнота інформації, адже саме таку інформацію суб'єкти інформаційних відносин і повинні отримувати;

- свобода вираження поглядів і переконань;

- правомірність одержання, використання, поширення, збирання та захисту інформації;

- захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя.

Чотири останні принципи є, на нашу думку, нічим іншим, як закріпленням права людини та громадянина на до-

ступ до інформації та різні прояви його реалізації, тому визначальним принципом з даного «блоку» є принцип права на доступ до інформації.

Згідно із Законом України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» її реалізація має здійснюватися з додержанням таких основних принципів:

- узгодженість пріоритетів інформатизації з основними напрямками Державної програми соціально-економічного розвитку України, Програми діяльності Кабінету Міністрів України, державних цільових програм;

- координація розроблення і реалізації державних, міжгалузевих, відомчих програм інформатизації щодо цілей, етапів, ресурсів та об'єктів робіт;

- випереджаючий розвиток нормативно-правової бази регулювання відносин учасників створення, розповсюдження, використання інформаційних продуктів та послуг, а також єдиної національної системи зв'язку;

- підтримка вітчизняного виробника;

- системність формування та виконання Програми [16].

Запропонований нами перелік не є вичерпним та може бути доповнений в межах окремого наукового дослідження.

Визначаючи основні напрями державної інформаційної політики, відомий вітчизняний дослідник Г.Г. Почепцов також акцентує увагу на розвитку інформаційного суспільства, яке сприяє поширенню процесів глобалізації, усуненню комунікаційних (інформаційних – авт.) бар'єрів як на міждержавному рівні, так і на рівні окремих громадян, що, у свою чергу, зумовлює зміну ставлення до сутності самої інформаційної політики, а саме акцентуацію уваги не лише на процесах збирання, обробки, зберігання та захисту (авт.) інформації, а передусім – на активній участі держави в процесах створення відповідної інформації з метою протидії можливим інформаційним впливам ззовні, а також на напрацьованні ефективних механізмів її поширення зсередини (тобто серед своїх громадян) і ззовні (на міжнародній арені) [9].

Верховна Рада України самокритично визнала також недостатність власних зусиль і наполегливості в справі законодавчого забезпечення інформаційної сфери, формування державної політики інформатизації, здійснення згідно зі ст.85 Конституції України парламентського контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади щодо реалізації цієї політики [2, С. 230]. Досі не прийнято закону, який би визначав концепцію державної

інформаційної політики України. Відповідно, в країні не існує єдиного плану, єдиної державної позиції чи стратегії розвитку інформаційної галузі, а отже, і забезпечення інформаційної безпеки.

Протягом 2002-2010 рр. було три спроби ухвали концепції державної інформаційної політики – 2002, 2009 та 2010 року.

11 січня 2011 року черговий проект концепції прийняли у першому читанні за основу закону і направили на доопрацювання Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації [17].

Висновки. У результаті проведеного нами дослідження було акцентовано увагу на відсутності будь-якого закріплення принципів інформаційної функції держави. Як пропозицію до заповнення даної прогалини було зазначено можливість використання принципів, які закріплені в Законі України «Про інформацію», Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації», проекті Закону «Про концепцію державної інформаційної політики» та запропоновані А.І. Арістовою.

Узагальнивши даний перелік, ми виділяємо наступні принципи інформаційної функції держави: верховенства права (пріоритету права перед силою), гарантованість права на доступ до інформації, рівності інтересів всіх учасників інформаційних відносин, системності, принцип пріоритету міжнародного законодавства, непротиречності (несуперечності), пріоритету прав і свобод людини і громадянина, дотримання балансу інтересів особи, суспільства і держави, їх взаємної відповідальності, захисту національних інтересів, забезпечення культурної, ідеологічної, інформаційної та політичної багатоманітності, протекціоністської політики щодо виробництва і розповсюдження вітчизняної інформаційної продукції, сприяння постійному збагаченню, оновленню та захисту національних інформаційних ресурсів, забезпечення незалежності засобів масової інформації, єдності, системності та координації дій органів державного управління і регулювання в інформаційній сфері, забезпечення належної охорони і захисту інформації, впровадження демократичних стандартів щодо одержання, збирання, зберігання і поширення інформації на міжнародному рівні.

Таким чином, при здійсненні подальшої наукової розробки проблеми принципів інформаційної функції держави пропонуємо врахувати вищенаведені позиції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арістова І. В. Державна інформаційна політика та її реалізація в діяльності органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Ірина Василівна Арістова. – Х., 2002. – 39 с.
2. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / За загальною редакцією д-ра юрид. наук, проф. Бандурки О.М.: Монографія. – Харків: Вид-во УН-ту внутр. Справ, 2000. – 368 с.
3. Ліпкан В. А. Систематизація інформаційного законодавства України: [монографія] / В. А. Ліпкан, В. А. Залізняка / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2012. – 304 с.
4. Ліпкан В. А. Правові та організаційні засади взаємодії суб'єктів протидії торгівлі людьми: [монографія] / В. А. Ліпкан, О. В. Кушнір; за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2013. – 376 с.
5. Ліпкан В. А. Адміністративно-правовий режим інформації з обмеженим доступом: [монографія] / В. А. Ліпкан, В. Ю. Баскаков / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2013. – 344 с.
6. Ліпкан В. А. Адміністративна відповідальність за порушення порядку державної закупівлі товарів, робіт і послуг: [монографія] / В. А. Ліпкан, М. Ю. Довгань / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2013. – 304 с.
7. Ліпкан В. А. Консолідація інформаційного законодавства України: [монографія] / В. А. Ліпкан, М. І. Дімчогло / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2014. – 408 с.
8. Почепцов Г. Інформаційна політика: базові принципи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/89412012-08-05>
9. Почепцов Г.Г. Державна інформаційна політика в Україні: шляхи вдосконалення: підручник / Г.Г. Почепцов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pidruchniki.ws/14940511/politologiya
10. Капинус Л.И. Содержание права человека и гражданина на доступ к информации / Л.И. Капинус // Закон и жизнь: международный научно-практический правовой журнал. – Молдова, 2013. – С. 57-61
11. Павленко Ж. О. Поняття інформаційної функції держави. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.nulau.org.ua>
12. Державна інформаційна політика: навч.-метод. посібник: / уклад. В.Л. Савченко]. – Донецьк, 2009. – 27 с.
13. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / укл. О. Єрошенко. – Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд», 2012. – 864 с.
14. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
15. Про Концепцію державної інформаційної політики: Проект Закону України від 12 червня 2009 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF3LK00A.html
16. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04 лютого 1998 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>
17. Про прийняття за основу проекту Закону України про Концепцію державної інформаційної політики: Постанова Верховної Ради України від 11 січня 2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2897-17>